

Centraal kantoor Shell Den Haag is levendige campus

Soms werken kleine ingrepen beter dan grote gebaren. De ingrepen die Van Vugt voorstelde zijn een combinatie tussen weinig opzienbarende, maar doeltreffende maatregelen, en een aantal stevige, meer spectaculaire (technische) oplossingen. De door Shell gewenste openheid en transparantie zijn uitgewerkt in de thema's 'verbinden en ontmoeten': het creëren van een heldere routing door het complex en het samenbinden van gemeenschappelijke faciliteiten rondom een 'straat' vormden de belangrijkste opgaven voor Van Vugt c.s.

Samenhang

Alle gebouwen aan de Carel van Bylandtlaan behoren tot het complex van het Centraal Kantoor van Shell. Aan de herinrichting van de openbare ruimte is veel aandacht geschonken: de middenberm is verbreed, er zijn fietspaden aan weerszijden van de versmalde rijbanen en de bijgeplante bomen maken een verbinding met het park aan het uiteinde van de straat. Ondanks de verschillende bouwstijlen van de gebouwen is toch samenhang gebracht in het geheel, door de nieuwe blokken in hoogte en maatvoering aan te laten sluiten op de overige volumes. Het is een veelkleurig geheel: het neo-renaïssancistische Rijksmonument dat ooit als het ware de wieg vormde van de latere multinational, het zakelijke jaren 50-gebouw van architect Roosenburg aan de overzijde en de zandkleurige jaren 80-volumes van het Amerikaanse bureau Skidmore, Owings en Merrill (SOM), waar zich de hoofdentree bevindt.

Ook in de interne organisatie is veel aandacht besteed aan de samenhang tussen de gebouwen onderling. Alle verbindingen die er waren zijn vervangen door een H-structuur: aan iedere zijde van de straat een centrale entree, verbonden door een brede ondergrondse doorgang, die ook aansluit op de vijf lagen tellende diepe ondergrondse parkeergarage voor 750 auto's.

De linkerpoot van de H, de verbinding tussen het Rijksmonument en het gebouw van SOM, is opgevat als een 'straat' waar levendigheid en ontmoeten belangrijk zijn. Hieraan zijn alle gemeenschappelijke faciliteiten gevestigd, zoals een aantal restau-

Met de overgang van het Shell Centre in Londen naar het Centraal Kantoor van Shell in Den Haag, is die laatste formeel en fysiek het hoofdkantoor van Royal Dutch Shell geworden. Dat vroeg om een uitgebreide verbouwing en gedeeltelijke uitbreiding van de bestaande kantoren aan weerszijden van de Carel van Bylandtlaan. Architect Niek van Vugt van architectenbureau Ellerman Lucas Van Vugt maakte in samenwerking met architectenbureau Braaksma en Roos een masterplan voor het complex, genaamd 'Metamorfose'. Onder meer door een ondergrondse doorgang onder de straat zijn alle volumes met elkaar verbonden en is het Shell hoofdkantoor een levendige stad in het klein geworden.

Rechts aan de overkant bevindt zich – vanaf de centrale ingang gezien – de nieuwbouw van het kantorencomplex.

Foto: Peter van Mulken

rants en een café.

De 'straat' heeft door kleine ingrepen een open en prettig karakter gekregen, en vormt de levensader van het complex. Eigenlijk was er niet veel meer voor nodig dan het nemen van akoestische maatregelen, het weghalen van wandjes en het creëren van openheid door middel van foyers of juist beslotenheid in de vorm van informele zithoekjes.

Mede doordat in het SOM-gebouw het nieuwe Learning Centre – een opleidingsfaciliteit voor internationaal top-management – is gevestigd, hebben de entree en de 'straat' eerder het karakter van een levendige campus dan de formaliteit en stijfheid die je eerder associeert met het

hoofdkantoor van een multinational.

Het multiculturele karakter van het bedrijf wordt nog eens benadrukt door de aanwezigheid van een stiltecentrum, een gebeds- en meditatiekamer met zowel een kapelletje als een oriëntatie naar Mekka.

Het is verbazingwekkend om te ervaren hoe ondanks de overvloedige aanwezigheid van natuursteen, zoals het marmer op de vloer, er geen kille en harde sfeer ontstaat. Deels komt dat door de toevoeging van warme, houten elementen en bijvoorbeeld meer speelse toepassingen zoals een glazen wand met fossielenprint. Maar ook de akoestische maatregelen spelen hierbij een belangrijke rol, zoals in één van de atria een forse 'kroonluchter', die is gemaakt van geluidabsorberend materiaal. In de nieuwe blokken is als wandbekleding voor de atria gekozen voor geribbeld polyesterbeton, dat een ZOAB-achtige werking heeft voor geluid.

Kapper

Naast de parkeergarage, het Learning Centre, het verbeteren van de interne organisatie, de toevoeging van werkplekken (waarmee het totaal op 2.500 komt), het aanpakken van de openbare ruimte en het vernieuwen van meubilair en installaties, bestond het programma uit een hotelaccommodatie (voor trainees van het Learning Centre) met 77 kamers. Het is een bijzonder, ovaalvormig volume geworden, dat is geplaatst op de binnenplaats van het jaren '50-gebouw en vanaf de straat niet zichtbaar is. Omdat het relatief dicht op de andere volumes staat heeft het gebouw een glazen voile gekregen: een glazen voorzetgevel met print, dat het Roosenburg-gebouw weerspiegelt, waardoor het hotel zelf minder zichtbaar lijkt.

Voor de hotelgasten zijn er aan de binnenstraat reguliere hotelfaciliteiten zoals een kapper, een bank, een winkeltje en de restaurants. Functies die het complex nog meer het karakter van een levendige, kleine stad geven.

Anne Luijten

Zelfstandig gevestigd onderzoeker en publicist over architectuur, stedenbouw, landschap en ruimtelijke ordening, Amsterdam
luijten@fieldtrip.nl

Ondanks de overvloedige aanwezigheid van natuursteen, zoals marmer is er geen kille sfeer ontstaan.

Foto: Peter van Mulken